

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická
Katedra českého jazyka a literatury

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
Posudek vedoucí práce

Práci předložila: Tereza Beránková

Název práce: Mluva různých generací v daném regionu

Vedoucí práce: PaedDr. Jitka Málková, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE:

Cílem práce bylo analyzovat mluvu několika různých generací zvoleného regionu podle stanovených kritérií a pokusit se postihnout společné i specifické rysy. Provedená sonda se opírá o zvukový materiál, který autorka shromáždila s využitím svých osobních kontaktů. Pro účely analýzy byl pořízen zjednodušený fonetický přepis dvanácti nahrávek z oblasti Plzeňského kraje, poměrně náročný na čas a pečlivost poslechu. Cíl práce byl splněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Práce je systematicky a přehledně členěna a je poměrně rozsáhlá. V teoretické části práce se autorka s oporou o odbornou literaturu zabývá stratifikací národního jazyka, jeho mluvenou podobou, jejími specifiky a funkcí mluvené řeči. Poté se věnuje charakterizaci dialektu v plzeňském regionu. V následujících kapitolách popisuje použité metody zpracování a hypotézy, jež si pro svá zkoumání stanovila, a rovněž jednotlivá kritéria, na jejichž základě sebráný materiál analyzovala. Praktickou část tvoří vlastní analýza zvukových nahrávek, jejich transkripty jsou připojeny ve formě příloh na konci práce. Za nadbytečné považujeme zařazení seznamu zkratk a cizích slov na začátku práce – jednak v něm žádné zkratky nejsou zahrnuty a jednak jsou uvedené termíny naprosto základní a vzhledem k lingvistickému zaměření práce není třeba je vysvětlovat (např. latinské názvy slovních druhů, mluvnických čísel, pádů atd.). Jisté nedostatky také vykazuje text práce při parafrázování informací z odborné literatury, poměrně často se objevují neobratné formulace nebo vyjádření nevhodná v textu odborného stylu:

s. 6 – reagujeme spontánně, bez zadumání; chceme vypadat kultivovaně a tato vlastnost se odráží v našem mluveném vystupování, s. 8 – některá rádía a některé televize; tyto situace si nezakládají na použití spisovného jazyka; mluvený projev v televizi je dost uvolněn, s. 9 –

zběžný styl,, je spontánní a nepřipravený; mluvené projevy počítají více s tím, že dojde k pochopení..., s. 10 – spisovnou češtinu můžeme brát jako výraz národní kultury, s. 11 – jedinec si dá větší úsilí s přemýšlením, s. 15 – dochází k inovacím, které jsou pro starší část populace náročné pochopit; nápisy přejímají anglické názvy; nepochopení může nastat i z hlediska neologismů či nespočet různých zkratk a výrazů; obyvatelstvo a jeho osídlení se usadilo kolem povodí Berounky, s. 16 – jednou z hlavních odlišností od ostatních nářečí se západočeské liší přehláskou, s. 17 – dnešní současný jazyk, s. 20 – u obyvatelstva, kteří žili; řadíme to mezi odkaz naší kultury, s. 22 – naším výběrem se stal Plzeňský kraj, s. 33 – rychlost tempa, s. 36 – více jak patnáct minut, s. 56 – minulý tvar slovesa být, s. 59 – slova stojí sami o sobě, s. 66 – termíny se užívají cizím slovem, s. 68 – Pokorová, s. 69 – nebude se vychylovat, s. 70 – za zajímavé jsme též spatřili upozornit.

Dále je třeba přehodnotit tvrzení na s. 41 – výraz *všecky* není obecněčeský, nýbrž spisovný. Rovněž nelze souhlasit se zařazením některých jevů k jazykovým rovinám v různých pasážích praktické části – např. nadužívání ukazovacích zájmen patří k rovině syntaktické a proteze konsonantů, změna kvantity vokálů atd. patří k rovině fonetické (nikoli k lexikální, do té naopak patří slovo *furt* – viz s. 58).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA:

Z formálního hlediska lze upozornit na občasné nedostatky v interpunkci (v prohlášení, v poděkování, dále na s. 9, 10, 11, 15, 23, 36, 54, 56, 63, 66, 67, 69) a v dalších jevech (s. 16 – Šumavské podhůří, Třicetiletá válka, s. 17 – Čechy si zachovávali, s. 70 – jevy se opakovali, s. 28 a další – obecně český, s. 67 – přeci, s. 15 – pandemie přinesla sebou). Místy se v textu vyskytují překlepy – s. 5 (se kterým se v kontaktu), s. 6 (foném je jednotou jazyka), s. 8 (ústní spisovaná komunikace), s. 14 (v mladším dospělosti), s. 20 (v písemných sdělení), s. 29 (sietan), s. 37 (názvy dětský her), s. 47 (kyneziologie), s. 58 (tam mýval svoji místnost), s. 67 (potvrzujeme se nám). Na několika místech dochází k záměně spojovníku a čárky (s. 11, 12, 16, 24, 41).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Celkově lze předkládanou práci hodnotit jako původní, je ovšem nutné ocenit množství shromážděného jazykového materiálu, velmi náročného na zpracování. Výše uvedené obsahové i formální nedostatky však bohužel snižují její kvalitu.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

1. Lze vysvětlit použitý termín *obouvidová dvojice* pro příklad na s. 17 (pučit – poučet)?
2. Je možné komentovat tvrzení na s. 20 – *znalost spisovné češtiny je důležitější pro psaný projev či pro projev mluvený ve slavnostním stylu?*
3. Proč je mezi příznakovými jevy morfologické roviny (s. 25) uváděno užití koncovek -ou, -í, -ají u sloves v 3. os. pl. (kupujou, tvoří, volají)? Navíc poslední dva příznakové jevy ve výčtu se v podstatě shodují (tj. dloužení koncového vokálu v nom. pl. maskulin – klucí, vojáci).
4. Proč je zjištění o užívání tvaru *mi* (já – dativ) a tvaru *mně* po předložce z pohledu autorky „zajímavé“ (s. 28)?

6. NAVRHOVANÉ HODNOCENÍ:

Práci doporučuji k obhajobě a vzhledem k výše zmíněným připomínkám navrhuji stupeň hodnocení **dobře**.

Plzeň 2. 6. 2023

PaedDr. Jitka Málková, Ph.D.

Souhlasí s originálem
Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury
Jitka Málková